

3. Slutsats

3.1. Kommittén stöder helhjärtat reformen av tillämpnings-systemet för konkurrensreglerna och detta första lagstiftnings-instrument som konkretiserar grundläggande strukturer och mekanismer. ESK uppskattar förslagets tydliga och djärva utformning.

3.2. Just för att frågan är komplicerad och för att återgälda kommissionens lovvärda engagemang döljer kommittén inte

att man helst velat få bättre preciseringar och mer information med hjälp av kompletterande formella åtgärder i förslaget, vilket kommittén efterlyste i sitt yttrande från december 1999.

3.3. Kommittén kommer att med stort intresse följa kommissionens framtida arbete, särskilt beträffande de utlovade, viktiga kompletteringsbestämmelserna, och förbinder sig att samarbeta med kommissionen på sitt vanliga, konstruktiva sätt.

Bryssel den 29 mars 2001.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Göke FRERICHs

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om gemenskapspatent"

(2001/C 155/15)

Den 7 september 2000 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslag.

Sektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som förberett ärendet, antog sitt yttrande den 14 mars 2001. Föredragande var John Simpson.

Vid sin 380:e plenarsession (sammanträdet den 29 mars 2001) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 77 röster för, 22 röster emot och 8 nedlagda röster.

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1. Kommittén välkomnar och stöder kommissionens initiativ att föreslå en förordning för att förenkla inrättandet av ett gemenskapspatent.

1.2. Kommittén stöder förslaget att gemenskapen skall ansluta sig till Münchenkonventionen i syfte att införa gemenskapspatentet.

1.3. Kommittén hoppas att Europeiska patentorganisationen välkomnar förslaget och samarbetar för att genomföra det, och därmed bidrar till att främja innovation och forskning i gemenskapen.

1.4. Kommittén instämmer i att det finns starka och giltiga skäl för att införa gemenskapspatentet genom en lämplig förordning.

1.5. Kommittén godtar förslaget om att använda Europeiska patentverkets förfaranden för att registrera gemenskapspatent eftersom det är både mer logiskt och enklare än att skapa ett parallellt system.

1.6. Kommittén anser att det är ett mycket viktigt inslag i förslaget till ansökningsförfarande för gemenskapspatentet att det utan problem skall kunna existera sida vid sida med de befintliga förfarandena för ansökan om nationellt respektive europeiskt patent.

1.7. Kommittén anser att ett väsentligt krav på det föreslagna systemet för ett gemenskapspatent är att kostnaderna skall bli lägre. Kommissionens förslag skulle kunna innebära att kostnaderna för ett gemenskapspatent skulle kunna bli avsevärt lägre än kostnaderna för ett europeiskt patent som meddelas i flera länder inom gemenskapen.

1.8. Efter att ha beaktat andra alternativ stöder kommittén kommissionens rekommendation om att gemenskapspatent skall registreras i sin helhet på ett av de tre arbetsspråken och att patentkraven skall översättas till de övriga två arbetspråken.

1.8.1. Kommittén anser att kommissionen bör gå med på att åtgärder vidtas som säkerställer att en anökan om gemenskapspatent skall kunna läggas fram på den sökandes språk och kunna översättas till ett av de tre arbetsspråken utan extra kostnad för den sökande.

1.9. Kommittén rekommenderar att yrkanden om omedvetet intrång som sägs bero på att patentet inte fanns översatt till den svarandes språk endast godtas om den svarande kan visa att han inte rimligen och på något enkelt sätt kunde få tillgång till informationen. Beslut skulle i dessa frågor skulle fattas av gemenskapens domstol för immaterialrätt.

1.10. Om systemet med gemenskapspatent skall kunna fungera effektivt är det viktigt att de rättsliga mekanismerna i varje fas definieras tydligt och att den allmänna kännedomen om dem är god. Kommittén väntar sig ytterligare rådfrågningar i dessa frågor för att se om systemet kan godtas av dem som har ett stort professionellt intresse av att det fungerar.

1.11. Kommittén anser att gemenskapspatentet, om det skall fungera effektivt och ändamålsenligt, bör åtföljas av ett rättssystem som omfattar hela gemenskapen. Kommittén stöder därför kommissionens förslag att inrätta en gemenskapsdomstol för immaterialrätt med det förbehållet att första instansrätten bör skötas av befintliga nationella domstolar som fungerar som gemenskapsdomstolens första instans (i det land där den svarande har sin hemort eller där intrånget har skett).

1.12. Kommittén anser att kommissionen på det här stadiet bör lägga fram förslag som garanterar att gemenskapsdomstolen för immaterialrätt blir tillgänglig och kostnadsmässigt överkomlig även för mindre företag. Det är inte acceptabelt med en gemenskapsdomstol som i praktiken inte är tillgänglig för små och medelstora företag eller små forskningsorganisationer på grund av kostnad, tillgänglighet eller bestämmelser om rätten att framföra sin sak vid domstol.

1.13. När kommissionen offentliggör förslagen om gemenskapsdomstolens funktion förväntar sig kommittén att de kommer att vara utformade så att domarna med säkerhet tillämpas enhetligt i hela gemenskapen och så att man undviker den potentiella bristen på enhetlighet i de nuvarande nationella patentförfaranden som ingår i systemet för det europeiska patentet.

2. Inledning

2.1. Otvivelaktigt vore det ändamålsenligt och värdefullt att ha ett patentförfarande som underlättar en enhetlig tillämpning och verkställighet av bestämmelserna om patenträttigheter i hela EU. En mekanism som åstadkommer rättigheter som kan hävdas inom hela gemenskapens område är en logisk och nödvändig del i arbetet med att skapa en fungerande inre marknad. Som framgår nedan anser kommittén att det är både nödvändigt och brådskande att få en överenskommelse till stånd om att snarast möjligt införa ett enhetligt gemenskapspatent.

2.2. Kommittén stöder i huvudsak förslaget från kommissionen och rekommenderar att en tidsplan upprättas. Förslaget bör genomföras så snabbt som möjligt, helst före mitten av år 2002.

2.3. Det är redan möjligt att skydda ett patent i hela EU genom ett centralt utfärdat europeiskt patent, låt vara att det sedan omvandlas till en uppsättning nationella patent i de olika medlemsstaterna. En ny immaterialrättslig skyddsform som tillämpas gränslöst i hela EU är dock nödvändig för att säkerställa fri rörlighet över nationsgränserna för patentskyddade varor.

2.4. Ett enhetligt gemenskapspatent är en ändamålsenlig del i arbetet med att skapa en fungerande inre marknad. För företagen kommer detta att gynna innovation och forskning och utveckling, förbättra tillgången till marknaderna samt åstadkomma ökad rättssäkerhet. Man kan förvänta sig att detta med tiden kommer att innebära en ökning av antalet sökta patent och en minskning av underskottet i antalet sökta patent i EU jämfört med USA.

2.5. De första diskussionerna om fördelarna med ett gemenskapspatent (ett patent som är giltigt inom hela EU) inleddes under 1960-talet. Flera initiativ har tagits vid olika tidpunkter, men inget har utmynnat i ett förslag som har godkänts formellt och genomförts i hela EU.

2.6. På senare år har Europeiska kommissionen⁽¹⁾ åter formellt tagit upp det stora behovet av ett gemenskapspatent, ett initiativ som har fått stöd från Europeiska rådet⁽²⁾. För att återspegla den politiska viljan hos Europeiska rådet i Lissabon måste nu dessa avsiktsförklaringar omsättas i praktiken så snart som möjligt. Detta är än mer betydelsefullt på grund av den snabba utvecklingen när det gäller kapaciteten och användningen av nya former av informationsteknik.

⁽¹⁾ KOM(1999) 42 slutlig, 5.2.1999.

⁽²⁾ Europeiska rådets slutsatser, Lissabon, 23 mars 2000.

2.7. Kommittén har behandlat den roll som ett gemenskapspatent skulle få i ett yttrande⁽¹⁾ som antogs i februari 1998. Föredragande var Giannino Bernabei. Det yttrandet rörde en grönbok som kommissionen givit ut om förtjänsterna med ett gemenskapspatent och sättet på vilket det befintliga patentsystemet i EU fungerade⁽²⁾.

2.8. I maj 2000 talade kommittén om vikten av att "procedurerna för att få och bibehålla ett europeiskt patent görs enklare, snabbare och billigare" i ett yttrande om inrättandet av ett europeiskt område för forskningsverksamhet. Föredragande var Gerd Wolf⁽³⁾.

2.9. Ännu senare, i september 2000, anmodade kommittén kommissionen att inleda arbetet med att skapa ett gemenskapspatent som en del av politiken för industriell äganderätt och immaterialrätt med tanke på behovet att öka forskningsverksamheten inom gemenskapen. Föredragande var Giannino Bernabei⁽⁴⁾.

2.10. Som en del i förberedelserna inför utarbetandet av yttrandet besökte medlemmarna i studiegruppen Europeiska patentorganisationens kontor i München där de fick värdefull information från högre tjänstemän ledda av patentverkets chef, I. Kober, och företrädare för de anställda. Därmed underlättades en bred diskussion vid en rundabordskonferens med deltagande av sakkunniga och inbjudna företrädare för de länder som kan komma att ingå i gemenskapen när den aktuella utvidgningsprocessen är avslutad.

3. Kommissionens förslag: bakgrund

3.1. Förslaget till rådets förordning om gemenskapspatent har bl.a. sin grund i genvägen på den tidigare publicerade grönboken. Förslaget förebådades i ett meddelande från kommissionen⁽⁵⁾ som offentliggjordes tidigt under 1999.

3.2. Det europeiska patentet⁽⁶⁾ infördes 1973 som ett resultat av Münchenkonventionen, genom vilken Europeiska patentorganisationen grundades. Konventionen om meddelan-

de av europeiska patent ("Münchenkonventionen") reglerar förfarandet för meddelande av patent. I Europeiska patentorganisationen finns ett förvaltningsråd som utses av de medlemsstater som har skrivit under Münchenkonventionen.

3.2.1. Europeiska patentorganisationen är en mellanstatlig organisation som inte är en EU-institution. Alla unionens medlemsstater har undertecknat konventionen, men den har också medlemmar som inte ingår i EU⁽⁷⁾.

3.2.2. Ett patent som har registrerats av Europeiska patentorganisationen kan gälla i ett av länderna eller alla länderna, beroende på vad som anges i ansökan, under förutsättning att det (om den sökande kräver det) är översatt i sin helhet till det officiella språket i varje land där det har beviljats. Ett europeiskt patent kan därför gälla i upp till 20 olika länder.

3.2.3. Europeiska patent är verkställbara, men endast enligt nationell lag i varje enskilt land. Dessa patent kallas alltså europeiska, men har i själva verket samma status i de olika länderna som ett nationellt patent. Domstolsförhandlingar rörande patentet kan innebära rättsliga åtgärder i alla de länder som är inblandade. När separata processer förs innebär det en risk för bristande enhetlighet i domsluten från de olika instanserna.

3.2.4. Ansökningssystemet för det europeiska patentet innebär en väsentlig förbättring i förhållande till de olika nationella systemen som fanns tidigare, men det är ändå otillfredsställande eftersom det fortfarande är dyrt att registrera ett patent, även om man bara gör det i ett litet antal länder.

3.3. Efter den kompromiss som ledde till Münchenkonventionen 1973 granskade EG:s medlemsstater 1975 under en andra förhandlingsrunda ytterligare ett förslag till gemenskapspatent.

3.3.1. Det fanns en principöverenskommelse om att skapa ett gemenskapspatent i det som senare blev Luxemburgkonventionen. Denna konvention ändrades under de följande åren, bl.a. genom ett protokoll om lösning av tvister i fråga om intrång i och giltighet av gemenskapspatent. Konventionen trädde dock aldrig i kraft eftersom den endast ratificerades av sju medlemsstater (av de dåvarande tolv).

3.3.2. Att inte alla medlemsstaterna ratificerade Luxemburgkonventionen anses bero på att det inte fanns någon överenskommelse om kostnaderna och komplikationerna i samband med den översättning av patenten som de olika staterna krävde, samt på komplexiteten i det rättssystem som skulle ha använts.

(1) EGT C 129, 27.4.1998, s. 8.

(2) "Främjande av innovation genom patent", KOM(1997) 314, 24 juni 1997.

(3) "Mot ett europeiskt område för forskningsverksamhet", EGT C 204, 18.7.2000, s. 70.

(4) "Uppföljning, utvärdering och optimering av FoTU-insatsernas ekonomiska och sociala verkan: Från femte till sjätte ramprogrammet", EGT C 367, 20.12.2000, s. 61.

(5) KOM(1999) 42 slutlig, 5 februari 1999.

(6) Genom hela detta dokument måste begreppen *europeiskt patent* (som presenteras ovan) och *gemenskapspatent* (till vilket kommissionens förslag syftar) noggrant hållas isär.

(7) För närvarande (mars 2001) ingår även Schweiz, Monaco, Liechtenstein, Cypern och Turkiet.

3.3.3. Mot denna bakgrund har kommissionen utarbetat det föreliggande förslaget till ny förordning.

4. Kommissionens förslag: sammanfattning

4.1. Kommissionens förslag innehåller två mycket viktiga beståndsdelar. Den första är en utveckling av Europeiska patentorganisationens arbetsmetoder i syfte att skapa ett gemenskapspatent. Den andra är ett förslag om en mekanism som skall säkerställa en godtagbar form för att rättsligt hävda gemenskapspatentet inom europeiska gemenskapens institutionella ramar. Kommittén föreslår att dessa två beståndsdelar bör behandlas tillsammans under arbetet med att förverkliga kommissionens förslag. Det finns också ett antal följdförslag som syftar till att tydliggöra den administrativa organisationen.

4.2. Ett gemenskapspatent skall införas genom att Europeiska gemenskapen som en enda enhet ansluter sig till Münchenkonventionen (upphovet till Europeiska patentorganisationen). Gemenskapen skulle ha status som en part som ansluter sig till en internationell konvention, vilket skulle innebära att den som ansöker om patent skulle kunna erhålla ett som är giltigt i hela Europeiska unionen, oavsett om den sökande har sin hemort där eller inte. Europeiska patentverket skulle ha hand om registrering, granskning av ansökningar och meddelande av patent.

4.3. När man har kommit överens om förfarandena för registrering och meddelande av gemenskapspatent kommer det att finnas tre typer av patent. Den som söker patent kommer (efter eget önskemål) att kunna söka ett nationellt patent, som erhålls från de nationella myndigheterna, ett europeiskt patent eller ett gemenskapspatent.

5. Allmänna kommentarer

5.1. Om förslaget till rådets förordning om gemenskapspatent skall kunna godtas, måste ett antal relaterade frågor lösas. Till dessa hör behovet av samarbete med Europeiska patentorganisationen.

5.2. Kommittén stöder förslaget att gemenskapen skall ansluta sig till konventionen om meddelande av europeiska patent ("Münchenkonventionen") i syfte att införa ett gemenskapspatent.

5.2.1. Kommittén noterar att Europeiska patentverket ser positivt på förslaget och kommer att samarbeta aktivt vid genomförandet för att göra det lättare att få patent som ger skydd i hela gemenskapen.

5.2.2. Detta kräver att Münchenkonventionen ändras, vilket måste ske genom avtal i samband med en diplomatkonferens om Münchenkonventionen⁽¹⁾.

5.2.3. Kommittén konstaterar att kommissionen har fått förhandlingsmandat från Europeiska unionens råd i fråga om översyn av Münchenkonventionen. I dessa förhandlingar måste man inte bara säkerställa mekanismerna för skapandet av gemenskapspatentet, utan också se till att utformningen blir sådan att förändringar som kan komma att göras i framtiden kan införlivas på ett symbiotiskt sätt och så att samstämmigheten mellan förordningen och Münchenkonventionen upprätthålls.

5.2.4. Kommittén noterar att införandet av gemenskapspatentet kommer att få långtgående konsekvenser för de nationella patentverken, och det gäller såväl deras roll, arbetsformer som ekonomiska resurser. Gemenskapspatentet är dock oberoende i förhållande till de nationella patentverken. De nationella patentverken spelar dock en viktig roll i utvecklingen av patentsystemet i Europa. Det är därför viktigt att ta upp frågan om de nationella patentverken för att klargöra vilka åtgärder som är lämpliga att vidta för att säkerställa att de även i fortsättningen kan stödja innovationen i gemenskapen.

6. Särskilda kommentarer till förslaget

6.1. Idén med ett gemenskapspatent som registreras genom att EU ansluter sig till konventionen om meddelande av europeiska patent ger upphov till ett antal följdfrågor och frågor som rör funktionen.

6.1.1. De viktigaste frågorna rör följande områden:

1. Hur skall beslutet infogas i gemenskapslagstiftningen?
2. Hur skall samarbetet med Europeiska patentorganisationen ske?
3. Vilket blir förhållandet till de befintliga patentsystemen och de nationella patentverken?
4. Vilka blir kostnaderna för ett gemenskapspatent?
5. Vilka krav skall gälla för information och språk?

⁽¹⁾ En diplomatkonferens hölls med anledning av reformeringen av Europeiska patentorganisationen i München i november 2000. Vid den konferensen behandlades dock inte gemenskapspatentet.

6. Vad innebär språkbestämmelserna för möjligheterna att hävda patentet?
7. Vilka rättsliga institutioner krävs för att hävda gemenskapspatentet?

6.2. Kommittén är medveten om att frågorna om kostnader, språk och rättsliga förfaranden är sammanlänkade om man vill uppnå acceptabla förutsättningar för ett gemenskapspatent. De förslag som följer senare i texten utgör en kompromiss som återspeglar de konkurrerande krafter som påverkar arbetet med att ta fram en godtagbar och praktiskt genomförbar slutprodukt.

6.2.1. Den rättsliga grunden för ett gemenskapspatent

6.2.1.1. Kommissionen har föreslagit att ett gemenskapspatent skall inrättas genom en förordning, med hänvisning till artikel 308 i EG-fördraget. Detta förfarande har redan använts vid genomförandet av gemenskapsvarumärken och i samband med förslaget om gemenskapsmönster⁽¹⁾.

6.2.1.1.1. Orsaken till förslaget att en förordning skall användas för att skapa det rättsliga instrumentet är att förfarandena måste standardiseras i hela gemenskapen så att medlemsstaterna inte lämnas någon handlingsfrihet, vilket vore fallet om man använde ett direktiv. Om ett gemenskapspatent skall få den genomslagskraft som krävs i fråga om acceptans, tillämpning och administrativ hantering, måste det finnas ett tydligt, bindande regelverk.

6.2.1.1.2. Kommittén instämmer i att det är både lämpligt och nödvändigt att inrätta gemenskapspatentet genom en förordning, och detta förslag har starkt stöd hos kommittén.

6.2.2. Samarbetet med Europeiska patentorganisationen

6.2.2.1. Gemenskapsförordningen måste stämma överens med kraven i Münchenkonventionen så att gemenskapen kan ansluta sig till konventionen.

6.2.2.2. En fördel med att gemenskapen ansluter sig till Münchenkonventionen är att gemenskapsförordningen inte behöver innehålla en separat uppsättning materiella bestämmelser om särskilda mekanismer för registrering av ett gemenskapspatent. När det gäller t.ex. patenterbarhet kommer Münchenkonventionens bestämmelser att gälla. Konventionens bestämmelser, som redan har utprovats och som fungerar

väl, kommer att tillämpas. Det gäller också den rättspraxis som utvecklats i Europeiska patentorganisationen under Münchenkonventionen.

6.2.2.3. Kommissionen föreslår dock att gemenskapspatentet skall regleras av förordningen, med vissa avvikelser från (eller tillägg till) de befintliga bestämmelserna i konventionen. Dessa avvikelser gäller särskilt kostnaderna för att meddela patentet, behovet och omfattningen av översättning samt frågan om den rättsliga behörigheten. Dessa områden kommenteras nedan.

6.2.2.4. Kommittén instämmer i att detta utgör en bas för en effektiv och ändamålsenlig samverkan med Europeiska patentorganisationen.

6.2.3. Förhållandet till de befintliga patent-systemen

6.2.3.1. Kommissionen har föreslagit att systemet för gemenskapspatent skall finnas sida vid sida med de andra systemen (dvs. de nationella patentsystemen och systemet för det europeiska patentet).

6.2.3.2. I det stadium av utvecklingen av gemenskapspatentet som vi för närvarande befinner oss i tycks det inte finnas några övertygande argument för att det skulle orsaka några särskilda svårigheter att systemen finns sida vid sida. Att det finns flera system kan dock inte innebära att man helt fritt kan välja mellan systemen för europeiskt patent respektive gemenskapspatent sedan den första ansökan har lämnats in både i de länder som omfattas av Münchenkonventionen och i gemenskapen.

6.2.3.3. Om en part som ansöker om ett europeiskt patent anger att patentet skall gälla endast i vissa — alltså inte alla — gemenskapsländer, skall det inte vara möjligt att omvandla patentet till ett gemenskapspatent. Den hållningen har sin grund i den inom patenträtten allmänt accepterade principen om skydd av rättigheter som förvärvats av tredje man, en princip som säger att det område där skyddet skall gälla måste anges vid ansökningstillfället — det kan inte utökas senare. Frågan uppstår dock om giltigheten för gemenskapspatent i länder som ansluter sig till gemenskapen efter meddelandetillfället.

6.2.3.4. Om gemenskapspatentet får väsentligt stöd, vilket man kan förvänta sig, kan kommissionen i framtiden eventuellt behöva överväga att till Europeiska patentorganisationen delegera uppgiften att rationalisera det europeiska patentet eller omvandla det till en sidoform eller utveckling av gemenskapspatentet som är tillämpligt i länder utanför gemenskapen. Det skulle ändå även fortsättningsvis vara möjligt för sökande att registrera sig i några av de länder som deltar i det europeiska patentsystemet i stället för att ansöka om ett gemenskapspatent.

⁽¹⁾ KOM(2000) 412, punkt 2.2.

6.2.3.5. Kommittén anser att det är ett mycket viktigt inslag i förslaget till ansökningsförfarande för gemenskapspatentet att det utan problem skall kunna existera sida vid sida med de befintliga förfarandena för ansökan om nationellt respektive europeiskt patent.

6.2.4. Kostnaderna för ett gemenskapspatent

6.2.4.1. Utmaningen för gemenskapspatentet blir att försöka finna en godtagbar kompromiss som minskar översättningskostnaderna, förenklar och minskar avgifterna, däribland avgifterna för förnyelse av patent, och därmed också minskar kostnaderna för ombud i samband med patent som skall gälla inom hela EU, som ger erforderlig information och som kan godtas i alla medlemsstater.

6.2.4.2. I sitt förslag till rådets förordning har kommissionen infogat en belysande jämförelse av kostnaderna för att registrera ett europeiskt patent som gäller alla länder inom EU och som måste registreras på den sökandes språk och dessutom översättas till upp till åtta nationella språk⁽¹⁾. Kostnaderna skiljer sig mycket åt beroende på vad ansökan gäller och hur mycket översättning som krävs. Det är dock ingen tvekan om att ett europeiskt patentsystem som innebär att det meddelade europeiska patentet översätts till de berörda ländernas språk och som medför avgifter för förnyelse och kostnader för ombud i alla berörda länder är avsevärt dyrare än en enspråkig ansökan och ett enspråkigt meddelande om patent, som t.ex. i USA eller Japan⁽²⁾.

6.2.4.3. Sökandens intressen står i kontrast till intressena hos allmänheten och andra potentiella användare som måste respektera det immaterialrättsliga skydd som gäller inom hela gemenskapen. De nationella patentverken behöver också ekonomiska resurser för att kunna utföra sin uppgift. Dessa resurser tillförs genom avgifter.

6.2.4.4. Kommissionens rekommendationer innebär följande för gemenskapspatentet:

- a. Avgifterna för den första granskningen och handläggningen skulle vara lika stora som de avgifter som Europeiska patentverket tar ut.
- b. Avgifterna för förnyelse av patentet skulle fastställas i gemenskapsförordningen och betalas till Europeiska patentverket. De skulle vara lägre än summan av de nationella avgifterna för förnyelse i EU:s alla medlemsstater.
- c. Översättningskostnaderna skulle bli lägre eftersom det inte längre skulle krävas översättning till alla gemenskaps-

språken. Kommissionen medger att detta skulle leda till att information om äganderätten inte längre skulle vara lika tillgänglig i de enskilda länderna. Som kompensation för detta planeras särskilda bestämmelser (se nedan) för de fall då patenträttigheterna kränks.

6.2.4.5. Det förväntas att ett gemenskapspatent skulle bli billigare än ett europeiskt patent som meddelats i flera länder. Avgifterna (som utgör merparten av den totala kostnaden) och översättningskostnaderna skulle bli lägre.

6.2.4.6. Kommittén anser att ett väsentligt krav på det föreslagna systemet för ett gemenskapspatent är att kostnaderna skall bli lägre. Kommissionens förslag innebär att kostnaderna för ett gemenskapspatent skulle kunna bli avsevärt lägre än kostnaderna för ett europeiskt patent som meddelas i flera länder inom gemenskapen.

6.2.5. Krav på information och översättning

6.2.5.1. Ett förslag som skulle innebära stora kostnadsbesparingar för dem som använder patentsystemet är förknippat med ett viktigt strategiskt beslut om förfarandena när det gäller språk i samband med gemenskapspatent: Hur mycket kan man minska antalet översättningar utan att underskrida gränsen för det godtagbara?

6.2.5.2. I förordningen föreslås att när gemenskapspatentet väl meddelats och offentliggjorts på något av Europeiska patentverkets tre arbetsspråk (franska, tyska och engelska), skall patentkraven (endast översättning av dessa är obligatorisk) översättas till de andra två arbetsspråken. Gemenskapspatentet skulle sedan i den formen vara giltigt i alla gemenskapsländer utan ytterligare översättningar.

6.2.5.2.1. Kommittén vill påpeka att fysiska och juridiska personer som är bosatta respektive har säte inom en medlemsstats territorium vars officiella språk inte är engelska, franska eller tyska kan lägga fram ansökningar om patent på det språk som är det officiella språket i landet. En översättning av ansökan måste emellertid lämnas in på ett av ovannämnda officiella arbetsspråk inom en bestämd tidsperiod.

6.2.5.3. En fullständig översättning — vilket det europeiska patentsystemet för närvarande kräver — skulle endast behöva göras i samband med eventuella rättsliga förhandlingar rörande anklagelser om intrång i patentet. För att säkerställa rättssäkerheten skulle då en fullständig översättning krävas av beskrivning och patentkrav till den medlemsstats språk där den som misstänks för intrång har sin hemort.

6.2.5.4. Kommittén har övervägt olika alternativ när det gäller två aspekter av denna del av förslaget till gemenskapspa-

⁽¹⁾ KOM(2000) 412, punkt 2.4.3.1, tabell 1.

⁽²⁾ KOM(2000) 412, punkt 2.4.3.2, tabell 2.

tent. För det första språkraven i samband med registreringen och för det andra vad språkfrågan innebär om den kopplas till yrkanden om "omedvetet intrång".

6.2.5.5. Kommissionens förslag innebär en radikal förändring i förhållande till språkraven för ett europeiskt patent. Om ett gemenskapspatent verkligen skall bli kostnadseffektivt måste detta beaktas. Europeiska patentverket menar att detta är en faktor av avgörande betydelse.

6.2.5.6. Kommittén har övervägt en rad olika möjligheter förutom kommissionens förslag (se punkt 6.2.5.2).

6.2.5.6.1. Ett förslag är att kräva översättning av patentkraven (och endast patentkraven) till gemenskapens alla officiella språk. Problemet är då antalet språk som skulle krävas. Om EU skulle utvidgas till att omfatta fler än 20 medlemsstater skulle kostnaderna bli mycket höga, men fortfarande lägre än för en fullständig översättning av gemenskapspatentet.

6.2.5.6.2. En annan möjlighet är att ansökan skulle göras på den sökandes språk och patentkraven översättas till engelska (men utan krav på översättning till franska och tyska), eftersom engelska är det huvudsakliga arbetsspråket i Europeiska patentverket⁽¹⁾. I samband med detta övervägdes även krav på översättning av hela patentet till engelska.

6.2.6. Språkbestämmelsernas konsekvenser för möjligheterna att hävda patentet

6.2.6.1. Som en följd av förslaget om de officiella språken för gemenskapspatentet står kommissionen inför ytterligare en svår fråga när det gäller hävdandet av gemenskapspatentet. Skall tvånget att respektera gemenskapspatentet gälla utan undantag i hela gemenskapen? Den hållningen skulle stämma överens med den sedvanliga ståndpunkten att okunskap aldrig kan tjäna som ursäkt. Eller skulle man kunna godta ett försvar som går ut på att intrånget skett oavsiktligt, oavsett organisationens storlek, om patentkraven eller det fullständiga patentet inte publicerats på det berörda landets språk? Rättssäkerheten tycks kräva att tillräcklig information om åtminstone patentkraven finns fullständig översatt.

6.2.6.2. Kommissionen har föreslagit att det i sådana fall skall antas, tills motsatsen bevisats, "att en svarande som inte kunnat få tillgång till patentet på det officiella språket i den medlemsstat där han är bosatt inte medvetet gjort intrång i patentet"⁽²⁾.

6.2.6.3. Detta antagande får då följder för patentinnehavarens skadeståndsanspråk men inte för skadeståndsansvaret för intrånget.

6.2.6.4. Ett annat alternativ är att gemenskapen ålägger företag och deras ombud att göra efterforskningar bland gemenskapspatenten. Till skillnad från de rättsliga förfaranden där det är en plikt att "känna till vad som gäller", kan dock ett sådant krav på kännedom om befintliga patent inte betraktas som ett praktiskt genomförbart förslag. Det skulle innebära ytterligare belastning för alla potentiella användare, vilket inte gäller det befintliga europeiska patentet.

6.2.6.5. Om man skall kunna godta yrkanden om "omedvetet intrång" behöver kommissionens formulering eventuellt göras mer restriktiv. Så som förslaget är utformat skulle det kunna uppmuntra uppsåtlig försummelse på ett område som borde präglas av tillbörlig omsorg och noggrannhet. Dessutom ges i artikel 6 vissa rättigheter till licens som avser ett patent till parter som felaktigt men ovetande registrerar ett patent som senare befinns vara ogiltigt.

6.2.6.6. Kommissionen föreslår också att patentinnehavaren under vissa förutsättningar inte skall kunna få skadestånd "för tiden innan svaranden bevisligen fått tillgång till en översättning av patentet". De investeringar som gjorts och förlorats av den part som ovetande har kränkt patentet kan dock vara långt större än skadeståndet.

6.2.6.7. Är kommissionen beredd att lägga till ett villkor om att "omedvetet intrång" endast kan godtas om den som gjort intrånget inte rimligen kan ha känt till patentet och inte enkelt eller utan stora svårigheter kunde ha skaffat sig kännedom om det?

6.2.6.8. Efter att ha beaktat andra alternativ stöder kommittén kommissionens rekommendation om att gemenskapspatent skall registreras i sin helhet på ett av de tre arbetsspråken och att patentkraven skall översättas till de övriga två arbetsspråken, trots att detta innebär att frågan om hur man rättsligt hävdar patentet blir mer komplicerad.

⁽¹⁾ EGT C 204, 18.7.2000, se fotnot 5 — (föredragande: Gerd Wolf) föreslog ESK att engelska skulle användas som gemensamt andraspråk (punkt 7.9) i det europeiska patentsystemet.

⁽²⁾ KOM(2000) 412, punkt 2.4.4.

6.2.6.8.1. Om man väljer denna metod anser kommittén att kommissionen bör gå med på att åtgärder vidtas som säkerställer att en anökan om gemenskapspatent skall kunna läggas fram på den sökandes språk och kunna översättas till ett av de tre arbetsspråken utan extra kostnad för den sökande.

6.2.6.9. Kommittén rekommenderar att yrkanden om omedvetet intrång som sägs bero på att patentet inte fanns översatt till den svarandes språk endast godtas om den svarande kan visa att han inte rimligen och på något enkelt sätt kunde få tillgång till informationen. Beslut skulle i dessa frågor fattas av gemenskapens domstol för immaterialrätt (se nedan).

6.2.6.10. Språkfrågan påverkar inte endast rättssäkerheten utan också tillgången till information om det tekniska innehållet i gemenskapspatenten. Kommissionen bör överväga åtgärder för att säkerställa en större spridning av informationen.

6.2.6.11. För att de rättsliga institutionerna skall uppnå full effektivitet anser kommittén att både registret över gemenskapspatent och tidningen för gemenskapspatent bör betraktas som nödvändiga informationskanaler, både med hänsyn till spridningen av kunskap om nya meddelade patent och med hänsyn till användarna.

6.2.7. Vilka rättsliga institutioner krävs för att hävda gemenskapspatentet?

6.2.7.1. Kommissionen föreslår inrättandet av en domstol kallad "gemenskapens domstol för immaterialrätt" med behörighet att vidta rättsliga åtgärder i mål som rör intrång och giltighet. Domstolen skulle bestå av två instanser: en förstainstans och en besvärsinstans. Därmed skulle det finnas ett centraliserat rättssystem som specialiserar sig på bl.a. patentfrågor. Kommissionen menar att ett centraliserat system är en förutsättning för att lagen skall tillämpas enhetligt och för att en enhetlig rättspraxis skall utvecklas inom hela gemenskapen.

6.2.7.2. Andra aspekter av gemenskapspatentet skulle ligga inom behörigheten för nationella domstolar (t.ex. konkurrens-lagar, bestämmelser om ersättning till uppfinnaren, lagstiftning om anställas uppfinningar).

6.2.7.3. Dessa förslag skiljer sig på ett påtagligt sätt från dem som fastställdes i Luxemburgkonventionen, som innebar en blandning av behörigheterna för rent nationella domstolar och bestämmelser som angav vilka mål som skulle hänvisas till EG-domstolen. Det gensvar som tidigare rådfrågningar har gett har övertygat kommissionen om att Luxemburgkonventionens idéer kanske inte skulle vara praktiskt genomförbara. Det nya förslaget är mer genomgripande men tydligare när det gäller ansvarsområden och funktion.

6.2.7.4. Eftersom detta är ett mycket specialiserat rättsligt område, eftersom målen måste behandlas snabbt och eftersom arbetsbördan redan är stor för Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt och Europeiska gemenskapernas domstol, föreslås att ett system inrättas som i vissa institutionella avseenden är parallellt med EG-domstolen. Som stöd för förslaget citerar kommissionen EG-domstolens uttalande att immaterialrättsliga förmögenhetsobjekt på gemenskapsnivå inte kan skapas genom harmonisering av nationell lagstiftning⁽¹⁾.

6.2.7.5. De nationella domstolarna kan behöva hänvisa sådana mål till gemenskapsdomstolen som berör giltigheten i ett patent. De nationella domstolarna kommer dock att få behörighet att begära förhandsavgöranden i immaterialrättsliga frågor rörande gemenskapspatent.

6.2.7.6. Gemenskapens domstol för immaterialrätt skulle behandla mål om intrång och giltighet. Den skulle också ta upp tvister om "tillfälligt skydd", dvs. skydd under perioden mellan offentliggörande av patentansökan och meddelande av patent. Gemenskapsdomstolen skulle inte ha befogenhet att ta upp tvister som faller inom ramen för de nationella domstolarnas behörighet, t.ex. patenträttigheter, överlåtelse av patent eller avtalslicenser.

6.2.7.7. Kommittén erkänner och godtar behovet av en gemenskapsdomstol för immaterialrätt, men på grund av språkproblemen och eftersom de rättsliga förfarandena bör ske närmare de inblandade parterna rekommenderar kommittén att förstainstansrätten i tillämpliga fall sköter förhandlingarna på det språk som talas i det land där målet avgörs.

6.2.7.8. Vid toppmötet i Nice i december 2000 infördes i EG-fördraget en förklaring om artikel 229 a som medger inrättandet av de nödvändiga rättsliga institutionerna.

6.2.7.9. Förhållandet mellan gemenskapsdomstolen för immaterialrätt, Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt och Europeiska gemenskapernas domstol innebär vissa problem när det gäller att avgöra de olika institutionernas behörighet och förhållandet till kommissionen respektive de nationella myndigheterna.

6.2.7.10. För ansökan om och registrering av ett gemenskapspatent föreslås att man använder de befintliga förfarandena, eventuellt i ändrad form, vid Europeiska patentverket och dess administrativa besvärsmekanism. Europeiska patentverket

⁽¹⁾ Domstolens yttrande 1/94 av den 15 november 1994.

skulle inte kunna hänvisa dessa ärenden till något annat organ. När ett gemenskapspatent är registrerat skall tvister om giltighet eller intrång hänvisas till gemenskapsdomstolen för immaterialrätt. När det gäller kommissionens administrativa åtgärder eller behörighet skall det normala sättet att pröva dem enligt förslaget till förordning vara att ta upp frågan inför EG-domstolens förstainstansrätt.

6.2.7.11. Om systemet med gemenskapspatent skall kunna fungera effektivt är det viktigt att de rättsliga mekanismerna i varje fas definieras tydligt och att den allmänna kännedomen om dem är god. Kommittén väntar sig ytterligare rådfrågningar i dessa frågor för att se om systemet kan godtas av dem som har ett stort professionellt intresse av att det fungerar.

6.2.7.12. Kommittén anser att gemenskapspatentet, om det skall fungera effektivt och ändamålsenligt, bör åtföljas av ett rättssystem som omfattar hela gemenskapen. Kommittén stöder därför kommissionens förslag att inrätta en gemenskapsdomstol för immaterialrätt med det förbehållet att förstainstansrätten bör skötas av nationella, specialiserade domstolar som fungerar som gemenskapsdomstolens första instans (i det land där den svarande har sin hemort eller där intrånget har skett) och använder förfaranden som har fastställts av gemenskapsdomstolen för immaterialrätt och som i allt är gemensamma med dess förfaranden.

6.2.7.13. Kommittén anser att kommissionen på det här stadiet bör lägga fram förslag som garanterar att gemenskaps-

domstolen för immaterialrätt blir tillgänglig och kostnadsmsäsigst överkomlig även för mindre företag. Det är inte acceptabelt med en gemenskapsdomstol som i praktiken inte är tillgänglig för små och medelstora företag eller små forskningsorganisationer på grund av kostnad, tillgänglighet eller bestämmelser om rätten att framföra sin sak vid domstol.

6.2.7.14. Hur gemenskapsdomstolen för immaterialrätt skall fungera praktiskt kommer förhoppningsvis att anges i stora drag vid en senare rådfrågningsprocess. Man bör se till så att förhandlingarna i förstainstansrätten kan ske på mer än en plats. Domstolen bör ta hänsyn till fördelarna med att kunna erbjuda rimlig närhet till användarna. Det gäller särskilt små och medelstora företag. Man bör också tillåta organisationer (t.ex. fackföreningar och företagargorganisationer) att företräda sina medlemmar.

6.2.7.15. Kommissionen har föreslagit (punkt 2.4.5.4) att det inte skall inrättas någon mekanism varigenom gemenskapens nya domstolssystem kan rikta en begäran om förhandsavgörande till EG-domstolen i svåra fall. Detta tycks onödigt restriktivt när ett nytt, parallellt rättssystem införs.

6.2.7.16. När kommissionen offentliggör förslagen om gemenskapsdomstolens funktion förväntar sig kommittén att de kommer att vara utformade så att domarna med säkerhet tillämpas enhetligt i hela gemenskapen och så att man undviker den potentiella bristen på enhetlighet i de nuvarande nationella patentförfaranden som ingår i systemet för det europeiska patentet.

Bryssel den 29 mars 2001.

Ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Göke FRERICHs

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande

Följande ledamöter som var närvarande eller representerade röstade för yttrandet:

PAULO ANDRADE, EDOARDO BAGLIANO, JEAN-PAUL BASTIAN, GIANNINO BERNABEI, LUCIAN BOUIS, UMBERTO BURANI, CLAUDE CAMBUS, GIACOMINA CASSINA, EDUARDO CHAGAS, CAMPBELL CHRISTIE, ALFREDO CORREIA, GÉRARD DANTIN, JOHN DONNELLY, ROY DONOVAN, ERNST EHNMARK, SOSCHA ZU EULENBURG, DAVID EVANS, C. FAKAS, DAVID FEICKERT, RAINER FRANZ, GÖKE FRERICH, LUCIA FUSCO, P. GERAADS, FILIP HAMRO-DROTZ, RENATE HORNUNG-DRAUS, A.M. HUNTJENS, SEPPO I. KALLIO, TUULIKKI KANNISTO, SØREN KARGAARD, DETHMER H. KIELMAN, ENRICO KIRSCHEN, JONANNES KLEEMANN, JOHANN KÖLTRINGER, URSULA KONITZER, JORMA U. KONTIO, CHRISTOFOROS KORYFIDIS, BERND KRÖGER, ARTHUR LADRILLE, GÖRAN LAGERHOLM, PHILIPPE LEVAUX, MALCOLM LEVITT, STURE ERIK LINDMARK, GEORGES LINSSEN, JOHN LITTLE, ANDERS LUNDSTRÖM, BERNARD MALABIRADE, HENRI MALOSSE, TED MATHGEN, HELEN MCGRATH, VITOR MELÍCIAS, DARIO MENGOZZI, LEIF NIELSEN, STAFFAN NILSSON, YIANNIS PAPAMICHAIL, ROBERT PELLETIER, INGER PERSSON, ANTONELLO PEZZINI, JEAN-CLAUDE QUENTIN, GUIDO RAVOET, GIACOMO REGALDO, AINA MARGARETA REGNELL, MARTTI OLAVI REUNA, JEAN-CLAUDE SABIN, FRANZ SCHOSER, VICTOR HUGO SEQUEIRA, JOHN SIMPSON, ULLA SIRKEINEN, MÁRIO DAVID SOARES, KLAUS STÖLLNBERGER, RUDOLF STRASSER, PAUL VERHAEGHE, BRUNO VEVER, GIANNI VINAY, HEINZ VÖGLER, KENNETH WALKER, CLIVE WILKINSON, GUSTAV ZÖHRER.

Följande ledamöter som var närvarande eller representerade röstade emot yttrandet:

MANUEL ATAÍDE FERREIRA, RAMON BAEZA SANJUAN, PEDRO BARATO TRIGUERO, JOSÉ BENTO GONÇALVES, MARJOLIJN BULK, MIGUEL CABRA DE LUNA, JOSÉ MARIA ESPUNY MOYANO, JOSÉ IGNACIO GAFO FERNÁNDEZ, GABRIEL GARCÍA ALONSO, LAURA GONZALEZ DE TXABARRI, JOSÉ DE LAS HERAS CABAÑAS, BERNARDO HERNÁNDEZ BATALLER, JOHANNES JASCHICK, KOMMER DE KNEGT, MARGARITA LOPEZ ALMENDARIZ, JUAN MENDOZA CASTRO, FERNANDO MORALED A QUILEZ, JESÚS MUÑIZ GUARDADO, LUIS MIGUEL PARIZA CASTAÑOS, JOSÉ RODRÍGUEZ GARCÍA CARO, SERGIO SANTILLÁN CABEZA, JOSÉ MARIA ZUFIAUR NARVAIZA.

Följande ledamöter som var närvarande eller representerade lade ned sina röster:

LISBETH BAASTRUP SØRENSEN, ANN DAVISON, MANFRED DIMPER, AN LE NOUAIL, DANIEL RETUREAU, CARLOS RIBEIRO, JOHN SVENNINGSEN, ALMA WILLIAMS.
